

ಉದ್ದೀಪ್ತೋ ಉದ್ದೀಪ್ತ್ಯ ಗೋವಿಂದ...

■ ಹಿ.ಬಿ. ಪ್ರಸನ್ನ

ಕರ್ತೃ: ಸಂಕೋಚ್ ಸಸಿಹಿತ್ತು

ಬೇಳಿಗೆ ಎದ್ದ ಮೇಲೆ, ‘ಇವತ್ತೋ ಏನ್ ತಿಂಡಿ?’

ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬರೋದು ಸಹಜ ಅದರೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ‘ಉಳಿಟ್ಟು’ ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಅಡಗಿಸುವೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಕೇಳಿದವರ ಮುಖ ನೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆತೆರಿಗೆ ಉಳಿಟ್ಟು ಅಭಿಯ. ಹೊಟ್ಟೆ ತಲೆದಲ್ಲಿ ಬೇಳಿಗೆ ಕೂತ ಉಳಿಟ್ಟು ಸಂಚೇಯಾಡುತ್ತಾ ಕರಗದ ಕಾರಣ ‘ಕಾಂತ್ರೋಚ್’ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದೂ ಇದೆ.

ಅದೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿಗೆ ಉಳಿಟ್ಟೆಂದರೆ ಅಲಜಿ. ‘ಅಯ್ಯೋ ಉಳಿಟ್ಟು?’ ಎಂಬ ಗೊಣಗಾಟ, ತಾತ್ತ್ವಾರ. ನೆಂಟರು ಹೇಡೆದೇ ಕೇಳಿದೇ ಬಂದುವಿಟ್ಟರೆ ದಿಧಿರನೆ ರವೆ ಹುರಿದು, ಬಿಂಗಿನೀರು ಹಾಕಿ ಒಂದಿಟ್ಟು ಒಗ್ಗರಕೆ ಕೊಟ್ಟು ತಯಾರಾಗಿಬಿಡುವ ಆವಧಾಂಧವ ಉಳಿಟ್ಟೆಂದರೆ ಅಲಕ್ಕುವೇಕೋ ನಾಕಾಣೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಟ್ಟು ಅವ್ಯೋನೂ ಸದರವಾದ ಆಹಾರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ರೀತಿ ರಿವಾಚು ಇದೆ. ರವೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಬೇಕು. ಹಿತವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯೋ ತುಪ್ಪವೋ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಜೀರ್ಗಿ, ಸಾಹಿವೆ, ಬ್ಯಾಡಿಗಿ ಮಣಿಸು, ಉಳಿನಿಂಬೆಳೆ, ಕಡಲೆ ಬೆಳೆ, ಕರಬೆವಿನ ನೊಳಿನ ಒಗ್ಗರಕೆ ಹಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಈರುಳ್ಳ ಕೂಡ ಹೊಂದಿಕೆ ಅಗುವಂಥಧ್ಯೇ.

ಈರುಳ್ಳ ರಹಿತ ಉಳಿಟ್ಟು ಕೂಡ ಅದಿತು. ಹಾಗಾಗೇ ಅದಕ್ಕೆ ‘ಏಕಾದಶಿ ಉಳಿಟ್ಟು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ‘ಆಚೆ ಮನೆ ಸುಖುಮೈದುರ್ ಪಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ, ಎಲ್ಲೋ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂತಾರವ್ವೇ ಉಳಿಟ್ಟು ಅವಲಕ್ಷ ಪಾಯಸ’ ಎಂಬ ಹಾಡೆ ಇದೆಯಲ್ಲ?

ಮೈಸೂರು ಕಡೆ, ಏನನ್ನೂ ಹಾಕಿದೆ ಮಾಡೋ ಉಳಿಟ್ಟು ರೂಧಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ‘ತಾತನ ಉಳಿಟ್ಟು’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಗ್ಗರಕೆ ಹಾಕಿ

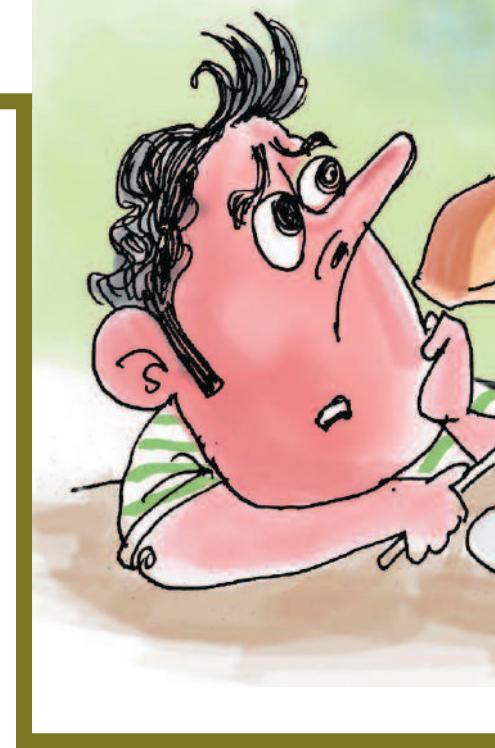
ರವೆ ಹುರಿದು ಬಿಂಗಿನೀರು ಹಾಕಿ ರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಪ್ಪ ಉಳಿಟ್ಟು ಹಾಕಿದರೆ ತಾತನ ಉಳಿಟ್ಟು ರೆಡಿ. ದ್ವಾಷಿಣಿ ಕನ್ನಡದ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಜಿಗಿಯಲು ಏನೂ ಸಿಗಿದ ಹೊಟ್ಟುಹೊಟ್ಟಾದ ಉಳಿಟ್ಟು ಹಡ್ಲೆಲ್ಲಿ ದಿರುವ ಮುದಕರು ಈ ಮೆತ್ತಾಗಿರುವ ಉಳಿಟ್ಟು ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಈ ಹೆಸರು ದಕ್ಕಿರಬೇಕು.

ಉಳಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಾ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ. ಅವರೆಕಾಳು ಉಳಿಟ್ಟು, ಗೋಧಿತರಿ ಉಳಿಟ್ಟು, ಶಾವಿಗೆ ಉಳಿಟ್ಟು, ತರಕಾರಿ ಉಳಿಟ್ಟು, ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕೆಲವರು ತರಕಾರಿ ಉಳಿಟ್ಟಿನ್ನು ‘ಖಾರಾಬಾತ್’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಧರಾವರಿ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಉಳಿಟ್ಟು ಖಾಲಿ ಉಳಿಟ್ಟಿಗಿಂತ ಒಂದು ಕ್ಕೆ ಮೇಲು.

ದಿಸೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಫೆಬ್ರುವರಿ ಮಧ್ಯದವರೆಗೂ ಅವರೆಕಾಳಿನ ಸಿಸನ್ನೋ. ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಯಭೂ ಅವರೆಕಾಳಿನ ಉಳಿಟ್ಟೇ ಜೋರು. ವಾಯು ಪ್ರಕೃತಿಯವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಭಾರ ಎನಿಸಿ, ಅಲುಗಾಡದರೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅವರೆಕಾಳು ಉಳಿಟ್ಟೆಂದರೆ ಅಪ್ಪುಬೆಚ್ಚು.

ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು ‘ಸಜ್ಜಿಗೆ ಬಜ್ಲೆ’ಯಾದಿ. ಅಂದರೆ, ಉಳಿಟ್ಟು ಅವಲಕ್ಷ. ಉಳಿಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅವಲಕ್ಷ ಇಷ್ಟಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇವರಡೂ ಸೇರಿದರೆ ಹೇಳೋದೇ ಬೇಡ. ಅದರೂ ತುಳುನಾಡಿನ ಶ್ರಮಜಿವಿಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಆಹಾರ ಇದು. ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಜಿವಿಗಳಿನಿಂಬಾಂಡವರು ಉಳಿಟ್ಟು ಅವಲಕ್ಷಿಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಉಳಿಟ್ಟಿನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಂಬಿನೇಷನ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸವಿಯುವವರೂ

ಇದ್ದಾರೆ. ದ್ವಾಷಿಣಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉದುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜಿಗೆ ಬಜ್ಲೆ ಅದರೆ, ಉಳಿಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದರಿಬಾತ್ ಅಥವಾ ಶೀರಾ ಇಂದ್ರಾ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಚೌಚೌ ಬಾತ್. ಹೋಟೆಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಗ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕಾಂಬಿನೇಷನ್ ಇದು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಉಳಿಟ್ಟು ಹಸಿಮೆಣಸು, ಶುಂಖಿಯೊಂದಿಗೆ ತಂಬ ಖಾರಾಗಿರಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದಿಟ್ಟು ಸಕ್ಕರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲುವುದಿದೆ.

ಉಳಿಟ್ಟು—ಕೇಂದರಿಬಾತ್‌ಗೂ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ನಂಟು ಉಂಟು. ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಲು ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಉಳಿಟ್ಟಿನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ತುಪ್ಪ ಕಾಂಬಿನೇಷನ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಣ್ಣೆನ ಕಡೆಯವರು